TOVERI

Lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO — LAURI MOILANEN
ADOLPH SALMI — K. E. HEIKKINEN
A. B. MÄKELÄ — A. N. KOSKELA

TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.

Ilmotushinta 40c palstatuumalta. Kuolemanilmotukset $1.50 kerta ja muistovärsyillä $2.00 kerta. Kihlaus-, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset 50c kerta, halutaantieto- ja nimenmuutto-ilmotukset 25c kerta, naimailmotukset $1.50 kerta, avioero-ilmotukset $1.00 kerta. Seisovat ilmotukset sopimuksen mukaan. Satunnaisista ilmotuksista tulee rahan seurata mukana. Englanninkielestä suomennetaan vapaasti.

Advertising rates in effect July 1, 1912, 40 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements.
TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.
AUG. NIKULA, Manager.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta..$4.00 — 6 kuukautta..$2.25
3 kuukautta.....$1.35 — 1 kuukausi... .50
Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosikerta..$6.50 — 6 kuukautta..$3.50

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year.....$4.00 — Six months.....$2.25
Three months..$1.35 — One month..... .50

Huoneusto sijaitsee 10:nnen ja Duane katujen kulmassa. Telefooni: konttori 365, toimitus 832.

Ihmekös tuo

Työministeri Wilsonin kerrotaan selittäneen, että vain viisi prosenttia Amerikan kansasta käsittää mitä sotatilanne tarkoittaa

Ihmekös tuo, kun koko porvarillinen sanomalehdistö vääristelee sodan tarkoitusta. Ihme on, että ne harvalukuiset sosialistiset lehdet, joita täällä ilmestyy, ovat saaneet edes viisi prosenttia kansasta käsittämään mitä sota merkitsee. Mutta, herra työministeri, jos edes seitsemänkymmentä viisi prosenttia käsittäisi, mitä sota merkitsee, niin meillä ei olisikaan sotaa, silla kansa joka käsittää sodan merkityksen ja tuntee voimansa, ei antaudu sotaan, jossa on kysymyksessä voittojen hankkiminen viidelle prosentille kansasta yhdeksänkymmenen viiden prosentin kustannuksella.

Sotilaatko työläisten vaatimuksia tukahuttamaan

Tiedonannot, jotka kertovat eräänlaisen Washingtonin valtion puolustusneuvostan (State Council of Defense) pyytäneen kuvernööriltä sotaväkeä "estämään i.w.w.-läiset panemasta toimeen uhkaamien tuhotöitä", ovat kokonaan perää vailla mikäli i.w.w.-läisten uhkaukset ovat kysymyksessä.

Sanotun neuvoston toimesta on pantu toimeen tutkimuksia, joissa on ilmennyt, että **i.w.w.-läiset eivät ole uhanneet panna toimeen mitään tuhotöitä. Kuulusteluissa ei esitetty yhtään sellaista todistajaa, joka olisi voinut sanoa mitään muuta kuin kuulleensa sellaisista uhkauksista muilta.** Ja kun tiedämme, että siellä esiintyi todistajia juuri niitten puolelta, jotka olivat vailla sotilaita, niin selvä asia on, **että huhupuheet ovatkin työnantajien itsensä levittämiä,** ei tarkoituksella hävittää i.w.w.-läisyyttä, joka heille on välttämätön, vaan **tarkoituksella estää länsirannikon heräävä työväestö saamasta mitään parannuksia oloihinsa.**

Sanotun neuvoston jäsen, Washington State Federation of Laborin presidentti E. P. Marsh selittää Seattle Times lehdessä, mitä tutkijakomitea sai selville. Ja vaikka Timesin kertoja onkin värittänyt kertomuksen mitä ilkeimmin, niin saa tarkkaava lukija siitä kuitenkin selville sen, mistä todellisuudessa on kysymys.

Marsh selittää työläisten olojen olevan niin kurjien, että heidän on ollut pakko nousta tekemään vaatimuksia, sekä että jos työnantajat olisivat aikoinaan parantaneet työläistensä elinehtoja, s. o. eivät olisi riistäneet varsin niin tunnottomasti, niin mistään "i.w.w.-läis-vaarasta" ei olisi kysymystäkään.

Edelleen selittää Marsh, että American Federation of Labor liitto on lyönyt laimin järjestää näitä järjestymättömiä työläisiä, joiden vaistomainen järjestymispyrkimys nyt ajaa ne I. W. W.-liittoon. Hän on sitä mieltä, että A. F. of Laborin laiminlyönti näiden työläisten järjestämisessä on vastuunalainen siitä että ne joutuivat unioon, jonka keskuudessa on santarmeja ja salapoliiseja "järjestämässä" ja aiheuttamassa työväestöä vahingoittavia provokatsionitekoja silloin kun asema kehittyy sellaiseksi, että voitto tai tappio nähtävästi saattaa riippua jostakin sellaisesta teosta.

"Suurin osa puhuttelemistamme työläisistä", kirjoittaa Marsh, "ei tiedä mitään I.W.W.-liiton periaatteista". Mutta kun olot ovat käyneet sietämättömän kurjiksi, niin nousee työväestö vaistomaisesti ja pyrkii liittymään yhteen, ja liittyy siihen joukkoon, jonka ensinnä tapaa jonkinkaanlaista järjestymistä edustamassa, käsittämättä sen johtajien tarkoitusta, tai käsittämättä järjestymisperiaatteista juuri mitään.

Ja tämän joukon vaatimuksia vastaan suunnitellaan sotilaiden lähettämistä, eikä niitä provokaattoreita vastaan, joiden tehtävä I.W.W.-liitossa rajoittuu siihen, että koettavat saada joukkoja koolle tarkoituksella hajoittaa työläisten järjestöjä, räjähytellä niiden kokoushuoneita ja avustaa työnantajia silloin kun työläisten järjestöstä pääseminen on kysymyksessä.

Milloin hyvänsä siis puhuttaneekaan sotilaitten lähettämisestä "I.W.W.-liittoa" vastaan, niin saamme käsittää sillä tarkoitettavan **työläisten vaatimusten tukahuttamista.**

Länsirannikolla ja yleensä länsivaltioissa on nykyisin huomattavissa valtava työläisten nousu, joka saattaa aiheuttaa verisiäkin selkkauksia, sillä täkäläisen työnantajiston on onnistunut varustautua työläisten kaikkia vaatimuksia vastaan. Se on teettänyt I.W.W.-liittoon asettamilla käytyreillään täällä sellaisia tekoja, jotka ovat saaneet yleisen mielipiteen myrkytetyksi kaikkea vastaan joka esiintyy sanotun liiton nimessä, ja **sellaista i.w.w.-läisyyttä ne käyttävät aseenaan silloin kun ne tahtovat kukistaa nyt kohonneen työväestön vaatimukset, joilla ei ole mitään yhteyttä noiden provokatsionitekojen kanssa.**

Amerikan ammattiliikkeen gompersismi on vastuunalainen siitä, että täkäläisellä työväestöllä ei ole järjestöä, johon se voisi nyt liittyä, kun se välttämättä järjestöä tarvitsee. Se ajautuu siihen järjestöön, joka on lähimpänä tarjolla, ollenkaan kyselemättä sen periaatteita tai tutustumatta sen yhteiskuntafilosofiaan; se etsii järjestöä, jonka yhteydessä se voi esittää vaatimuksensa ja valitsee siksi ensimäisen joka sen tielle sattuu. Ja jos se voi saada vaatimuksensa esille, niin samantekevä on, minkä nimen varjossa se tapahtuu. Suuret joukkoliikkeet muuttavat järjestöjä samoin kuin ne muuttavat yhteiskunnallisia suhteita työnantajan ja työläisten välillä, ja toivottava on, että I.W.W.-liitostakin muodostuu tässä työläisiä **järjestävä** liitto, sen sijaan että se tähän saakka on asettanut päätehtäväkseen työväenjärjestöjen hävittämisen.

Tuleva mailman nälkä

Olemme jo kauan sitte — kirjottaa Politiken — kiinnittäneet huomiota siihen, että niin lohkottuja ja eristettyjä kuin keskusvallat lienevätkin, ovat kuminkin muut Euroopan maat ikäänkuin sidottuja niihin näkymättömillä taloudellisilla siteillä. Surullisessa kehityksessä kohti puutetta, nälkää ja hätää kulkevat keskusvallat etunenässä, ja se seikka, että ne tässä suhteessa ovat muista paljon edellä, on toiselta puolen vaikuttanut, että ne kaikkein aikaisimmin ovat ryhtyneet varokeinoihin; mutta kaikki muut vallat seuraavat pian jälessä samaa tietä, ja vähitellen johdutaan siihen, että koko sivistynyt maailma sotkeutuu samaan verkkoon.

On sattunut onnettomuuksia onnettomuuksien jälkeen. Syksy 1916 oli niukkaa ei ainoastaan Tanskassa, vaan koko maailmassa. Eivätkä toiveet maailmansyksyyn nähden 1917-kaan ole hyviä, m.m. ankaran talven vuoksi. Kun Pohjois-Amerikan hallitus kolme viikkoa sitte julkaisi tulokset tutkimuksesta talvivehnän suhteen, kohosivat vehnän hinnat Chicagossa ja New Yorkissa paniikkimaisesti. Niin huonolta näyttää. Myöhemmin ovat hinnat tosin taas jonkun verran laskeneet, pääasiallisesti siitä syystä, että on huhuttu hallituksen varovan määräämästä rajahintoja! Sikäli tämä hintojen laskeutuminen ei siis johdu torvorikkaista odotuksista syksyn sadon suhteen. Lukijamme lienevät myös huomanneet sähkösanomissa jo kerrotun, että Amerikassa asetettaisiin erikoinen elintarpeiden tarkastaja eli jonkunlainen elatusdiktaattori. Voinee joltisellakin varmuudella ennustaa, että nyt, kun Amerika on yhtynyt sotaan, siellä — huolimatta maan rikkaudesta — syntyy samallaisia taloudellisia selkkauksia kuin kaikissa muissakin sotaa kävissä maissa.

Myös Etelä-Amerikasta on tullut huolestuttavia tietoja. Argentina on julkaissut vientikiellon viljalle, pääasiallisesti kai voidakseen rauhassa laskea viljavarastonsa. On kumminkin olemassa mahdollisuus, että pääsy tähänkin vilja-aittaan, joka aikaisemmin on ollut niin antelias, nyt lakkaa. Kaikki valtiot supistavat vientiään, säästääkseen itselleen, mitä heillä on.

Mihin on siis Europan turvauduttava siinä tapauksessa, että se alkaa neljännen sotatalven syksyn jälkeen, joka työvoimien, työkalujen ja lannoitusaineiden puutteen vuoksi varmasti tulee olemaan niukin sodanaikuisista kaikille sotaakäyville valloille? Europan on silloin turvauduttava Intiaan ja Australiaan. Nämä kaksi suurta ja laajaa maata voisivat ehkä huomattavastikin lisätä vientiään. Mutta silloin kohtaamme uuden kysymyksen, kuljetuskysymyksen. Matka Australiasta Europaan on enemmän kuin kaksi kertaa pitempi matka kuin matka Amerikasta Europaan. Kaksi kertaa pitempi matka vaatii laivoilta kaksi kertaa pitemmän ajan, eli kaksikertaistuttaa siis itse asiassa tavarapulan, samalla kun vedenalainen sota, jos sitä jatketaan, omalta kohdaltaan lakkaamatta vähentää laivojen lukumäärää. Tällaisissa olosuhteissa käy mahdottomaksi määritellä, kunka voitaisiin välttää, ettei koko Europa ja laajat alueet muutakin maailmaa joutuisi näkemään nälkää.

Nälänhädän kauhukuva näyttäytyy nyt sodan välttämättömänä seurauksena ei ainoastaan keskusvalloille, vaan myös liittoutuneille ja puolueettomille. Meidän ei tarvinne muistuttaa tapahtumista, joita on sattunut lähellä omia rantojamme. Kaikilta Europan kulmilta saapuu jo nyt tietoja levottomuuksista, jotka elintarvepula on aiheuttanut. Ellei sota pian lopu, joutuu onneton Europa nälänhätään, joka on vailla vertaistaan koko maailman historiassa.

Käsittääkö työväestö tehtävänsä?

Täkäläisen suurriistäjä-porvariston näköpiirissä kangastelee nykyisin eräänlainen kummitus, joka ei näytä sallivan sille hetkeksikään rauhaa. Se on pelko työvoiman reserviarmeijan supistumisesta liian pieneksi. Kerta toisensa perään selittävät länsirannikon suuret porvarilehdet, miten saattaa olla tarjona vaara siitä, että työvoiman kysynnän ja tarjonnan suhteet muuttuvat sodan vaikutuksesta sellaiseksi, että siirtolaisvirta kääntyy päinvastaiseksi; ja että siitä seuraisi täällä puute työvoimasta, siitä ne ovat kaikki yksimielisiä.

Minkä verran näissä olettamuksissa todellisuudessa on perää, on vielä vaikea täsmälleen laskea, mutta oli miten tahansa, tosiasia on, että täällä vallitsee nykyisin suurin puute työväestöstä mitä on vallinnut kai vuosikymmeniin, ja sellaisen tilanteen vallitessa sattuu aina yhtä ja toista sellaista, josta työväestölle on etujakin, jos se vain osaa käyttää niitä tilaisuuksia hyväkseen. Mutta juuri se että työväestö saattaakin käyttää vallitsevan tilanteen joitakin vaiheita hyväkseen, saattaa kapitalistit kauhun valtaan. He ovat tottuneet siihen ajatukseen, että työväestö kuuluu kokonaan pääomalle ilman mitään muita ehtoja, kuin välttämättömimmät elintarpeet. Mutta kun työväestö suotuisien suhteiden vallitessa asettelee ehtoja, saattaa se porvarilehdet aprikoimaan, miten olisi mahdollista, että sellaisesta kummituksesta päästäisi. Ja ne ovatkin löytävinään keinon. Säästetään työvoimaa, asettamalla käytäntöön mahdollisimman hyvät koneet, joiden avulla tuotanto käy päinsä ilman suuriakaan työläisjoukkoja. Eräs lehti kirjoittaakin:

"Ne läksyt joita nyt opimme työvoiman säästämisestä, käytämällä enemmän ja parempia koneita ja poistamalla esteitä tuotannon tieltä, ovat todennäköisesti pelastajamme tulevaisuudessa."

Niinpä niin, ne läksyt joita porvaristo nyt ajaa päähänsä, tai joita vallitseva tilanne ajaa porvariston päähän nyt, ovat siellä valmiiksi opittuna, jos sodan jälkeen tulee puute työvoimasta. Enemmän ja parempia koneita, ja niitä käyttämään lapset ja naiset ja riittävä määrä aasialaista työvoimaa niiden lisäksi.

"Ellei muuten saada riittävää määrää työvoimaa, tulee kohottaa työvoiman tuottavaisuutta", selittää sama lehti. Ja työväestö kai tietänee, millä tavalla työvoiman tuottavaisuutta kohotetaan. Sitä saatetaan kohottaa sitenkin, että pitennetään työpäivää, poistetaan kaikki ne "esteet", joita työväestö järjestöjensä avulla asettaa omaksi suojakseen.

Mutta tässä porvariemme pelossa on muuan työväestölle valoisakin puoli: kun työvoimaa on vähemmän kuin tarvitaan, saattavat työläiset asettaa paremmat ehdot työskentelylleen. Jos siten käy, että siirtolaisvirta täällä todellakin kääntyy toisaalle päin, tai edes pysähtyy, niin täkäläisellekin työväestölle tarjoutuu tilaisuus järjestyä ja parantaa asemaansa järjestyneenä.

Viimeisten vuosien ajalla vallinnut tavaton työttömyys on haitannut järjestymisliikettä suuressa määrässä, sillä työläiset eivät ole äärimmäisen kurjuuden takia uskaltaneet asettua taistelurintamaan. Mutta heti kun työvoiman kysyntä kohosi, alkoi kuulua vaatimuksia paremmista elinehdoista.

Jos työväestö saadaan hereille, eivät riistäjät voikaan menetellä aivan mielivaltaisesti työläisten työtehokkuuden kohottamisessa, ainakaan siten että työpäivää pidennettäisi rajattomasti. Tuotannon nopeistuttaminen käy kuitenkin päinsä työläisiä enempää riistämättäkin, sillä parannettu koneisto tekee sen mahdolliseksi. Mutta jos työväestö käsittää asemansa, voi se vaatia osan uudella koneistolla luomasta rikkaudesta itselleen.

MAILMANKATSOMUKSIA

"VAPAUDEN" VUOSIPÄIVÄNÄ.

(Epähuomiossa jäänyt pois torstain lehdestä.)

Heinäkuun 4:ttä on taas vietetty kautta Yhdysvaltojen; vietetty tietysti siinä uskossa, että täällä tosiaan nyt olisi niinkuin ennenkin on muka ollut jotakin sellaista, jota voisi vapaudeksi sanoa, koskapa tuota päivää nyt kuten aina sai viettää "vapaasti", eli toisin sanoen sai mielin määrin hurjastella.

Sitä vapautta ei kapitalismi koskaan kiellä. Ei se ollut kiellettyä Venäjälläkään edes hirmuvallan pimeimpinä päivinä. Viinamonopooli oli tsaarivallan paras rahallisten tulojen lähde; viinatulva sen olemassaolon välttämättömin ehto. Niinkauan kuin "viina oli venäläisen ilo" — hänen a i n o a ilonsa, lohdutuksensa ja toivonsa — pysyi kansa tyytyväisenä, jumalaa ja solmupiiskaa pelkääväisenä. Siksipä ei missään Europan suurkaupungissa juopunut työmies ollut niin turvattu poliisilta kuin sinä aikana Pietarissa. Poliisi ei häneen koskenut, vaikka mies kuinka hoiperteli, vaikka kellistyi nukahtamaan pahimman humalansa itse Iisakinkirkon portailla. Ohikulkeva yleisökään ei sitä paheksinut. Silmäys, jonka ohikulkija häneen loi, ei edes osottanut säälliä, vaan kateutta: tuo on jo päässyt pätkään, minun humalani on vielä hankinnassa. Juhlina sellaisina kuin pääsiäisenä sait nähdä kadut täynnä väkeä, niin täynnä ettei kuollutkaan olisi mahtunut kaatumaan, ja monasti jouduit ajautumaan ihmisvirran mukana pitkät matkat tarvitsematta nähdä ainoatakaan selvää miestä. Väestön suuren enemmistön mielestä siis täytyi Pietarin olla oikea "vapauden kaupunki".

Ja niin on amerikalaisten mielestä heidän maansa "vapauden maa", kun kerran vuodessa saavat kenenkään häiritsemättä häiritä ketä hyvänsä, ilvehtiä ihmisille, kiljua ja paukutella, elää pitkin taikka poikin.

Silloiset Venäjän vallanpitäjät ymmärsivät, että s i i t ä työväestä, jolla viina on ainoana harrastuksena, ei heille ole vaaraa. Ja amerikalainen kapitalisti tietää, että se osa väestöä, joka heinäkuun neljännen päivän ottaa täydestä, muodostaa hänen luotettavimman orjakarjansa. Kapitalisti ja hänen poliisinsa ymmärtävät senkin, että edesvastuuttoman on annettava käyttäytyä edesvastuuttoman tavalla: miten päähän pistää. Täytyyhän hevosellekin esim. ruumiillisten tarpeittensa tyydyttämisen suhteen kaupunkien kaduilla suoda vapauksia, joita murisematta tuskin myönnettaisiin edes Astorian maankuululle pormestarille.

Itseään kunnioittava, oman arvonsa käsittävä ja toisten tunteita arvossapitämään tottunut sivistynyt ihminen sitoo itse ulkonaista käytöstään kaikenlaisilla rajotuksilla, joita kenenkään mieleen ei juolahtaisi vaatia raakalais-asteella olevalta, ja joista vain omia ilojaan ja nautinnoitaan ajattelemaan kykenevällä raakalaisella ei voi olla aavistustakaan.

Jos Yhdysvaltain pääväestö joskus kehittyisi niin pitkälle, että sille alkaisi valkenemaan, kuinka kavalasti harkittu se petos on, jolle koko n.s. vapaudenpäivän vietto perustuu, saattaisi sen sanoa alkavan lähetä sivistysihmisen henkistä tasoa. Ja silloin se yhtyisi meidän kanssamme ihmettelemään, miksi huhtikuun 1:stä päivää on ruvettu nimittämään "kaikkien narrien päiväksi" (All Fools' day), vaikka se semmoinen päivä tässä maassa oikeastaan sattuu vasta heinäkuun neljänneksi.

\- - -

Champ Clark, alahuoneen puhemies Washingtonissa, D. C., on asevelvollisuuspakon vastustaja. Kun tämä pakkopalveluslaki, jonka tarkotuksena on pyyhkiä kansanvallan viimeisetkin jätteet Yhdysvalloista, oli alahuoneessa esillä, sai Clark Pike kauntista, Mo., jossa hänen kotinsa on, eräältä itsemuodostuneelta "kansalaiskomitealta" sähkösanoman. Sen alla oli 37 ikä isänmaallista nimeä, ja oli se näin kuuluva:

"Ellei pakkopalveluslakia viipymättä hyväksytä, pidämme sitä kansallisena onnettomuutena. Vapaaehtoinen värväys ei ole tasapuolista eikä oikeudentuntoa tyydyttävää; sentähden siihen ei voida luottaa."

Siihen vanha veijari Champ sähkötti vastaan:

"Ilmottakaa kaikille sieltä tulleen sähkösanoman allekirjottajille, että niin maa- kuin meriväen värväystoimistot ovat parast'aikaa avoinna Jefferson-kasarmissa St. Louisissa, enkä usko kellään teistä olevan mi-

CANADAN TYÖVÄESTÖ JA SOTA

(Jatk. 145 n:oon)

Neuvottelukokouksen mielipide oli, että edustajien tulisi tehtä voitavansa saattaakseen tämä kanta vallitseväksi niissäkin unioissa, jotka eivät vielä olleet määritelleet suhtautumistaan pakkopalvelushankkeisiin, vaan pikemmin vakuutelleet suosivansa hallituksen toimenpiteitä.

Taistelu pakkopalvelusta vaativien militaristien ja sitä vastustavien työläisten välillä kärjistyi nopeasti, eikä hallituskaan ole katsonut viisaaksi käydä kukistamaan unionistien vastustusta jyrkin pakkokeinoin, vaikkakaan siltä ei liene halua puuttunut. Valtava vastustusvirta näyttäytemmanneen mukaansa työväenliikkeessä "vetelehtiviä" vanhoillisiakin aineksia, jotka eanen ovat tavotelleet tunnustusta hallitukselta ja työnteettäjiltä höyryydellä. Niinpä Canadan parlamentissa oleva ainoa työväenedustaja (nimellisesti) roomalaiskatolilainen Alphonse Verville, Maisonneuven, Que., piiristä, hiljattain joutui säikäyttämään virkaveljiänsä julistuksella, että Canadan taloudellisesti järjestynyt työväestö tulee tekemään yleislakon, jos pakkopalvelus saatetaan voimaan alistamatta kysymystä kansan äänestettäväksi, kuten esim. Australiassa tehtiin.

Ammatillisesti järjestyneen työväestön jyrkin osa onkin jo ryhtynyt valmistaviin toimiin mainitun "uhkauksen" toteuttamiseksi. Joku viikko sitten kerrottiin British Columbian työväenliiton (ammattiunionistien maakuntajärjestön) alistaneen liiton jäsenistön yleisäänestykselle kysymyksen annetaanko toimeenpanevalle komitealle valta julistaa yleislakko siinä tapauksessa, että Dominionin hallitus yrittäisi voimaansaattaa pakollista asevelvollisuutta tai yleistä työpakkoa. Vastaukset eivät ole vielä saapuneet, mutta voitanee odottaa, että lopullinen vastaus on myönteinen, mikäli tämän liiton jäsenet ovat kysymyksessä.

On siis mieltäkiinnittävää nähdä kuinka pitkälle hallitus menee mainitussa puuhassaan ja minkä verran työläiset voivat kehittää järjestelmällistä, tarkotustaan vastaavaa vastustusta siinä tapauksessa, että pakkopalveluslakin yritetään sovelluttaa. Varsin merkitsevä osa Canadan järjestyneestä työväestöstä kuitenkin näyttää vannoutuneen käymään sitkeätä taistelua entisten vähien vapauksien säilyttämiseksi ja uusien saavuttamiseksi, ja on julistanut olevansa ainakin jo jonkunverran selvillä kapitalistien tarkotuksista nykyisessä "sivistystaistelussa".

"Vihollismuukalaiset."

Sodan puhjetessa oli Canadassa saksalaisia noin 400,000 ja itävalta-unkarilaisia 130,000. Näistä suuri osa joutui erikoiseen "vihollismuukalaisten" luokkaan, pidätys- eli vankileireille, jonne heitä myöhemmin seurasivat maassa olevat bulgarialaiset ja turkkilaiset. Heillä ei luonnollisesti ole ollut mitään vastustelun mahdollisuutta, koska he ovat vihollisvaltojen alamaisia. Työnteettäjät heti ottivat vaarin asiaintilasta ja haalivat heitä hallituksen välityksellä kaivoksiin, tehtaihin, maanviljelykseen ja muihin töihin niin, että vihollismuukalaisten "tunkeutuminen" maassasyntyneiden työläisten työpaikkoihin, aasialaisten "kulien" keralla, on synnyttänyt vakavan probleemin. Alussa yleinen saksalaisia ja itävaltalaisia vastaan herätetty viha esti työläisiä näkemästä asioita todellisessa valossa ja työläisten kiukuttelut "hunneja" vastaan työmailla suuresti miellyttivät työnteettäjiä, mutta sittemmin näyttävät järjestyneet työläiset päässeen paremmin selville asemasta. Mainitussa unioiden neuvottelukokouksessa havaittiin yksityisten työnteettäjien käyttäneen omaksi hyväkseen ja maassasyntyneen työväestön vahingoksi muukalais vihollisia. Asiasta esittivät International Mill, Mine and Smelter Workers' Unionin pohjois-Ontarion osastojen edustajat seuraavan ponnen, joka hyväksyttiin ja päätettiin saattaa koko Canadan järjestyneen työväen tietoon:

"Koska on käynyt selville, että kaivosten omistajat pohjois-Ontariossa ovat asettuneet röyhkeälle kannalle järjestyneitä kaivostyöläisiä kohtaan, tarkotuksena nähtävästi ollen järjestyneen työväenliikkeen hävittäminen mainitussa piirissä; ja,

"koska pidätettyjä muukalaisia yritetään panna työskentelemään kaivoksissa sotilasvartiaston katsastuksen alaisina; ja,

"koska on ilmeistä, että tässä piilee suuri vaara tämän maan koko järjestyneelle työväenliikkeelle, niin —

"olkoon päätetty, että tämä työväenkenferenssi julistaa ehdottomasti vastustavansa pohjois-Ontarion kaivoskorporatsionien toimenpiteitä, ja että me kehotamme kaikkia Canadan työväenjoukkoja kaikin mahdollisin keinoin avustamaan mainittuja kaivostyöläisiä oikeuksiensa hankkimisessa ja turvaamisessa; ja

"päätettäköön edelleen, että ketään pidätettyjä muukalaisia (jotka ei ole täyttä laillisen toiminnan vapautta) ei saa käyttää töissä vapaan työväestön vahingoksi."

Lisäkeskustelussa selvisi vielä että "vihollismuukalaisia" oli käytetty Thedfordin kaivoksilla Quebecissa, kun kaivosmiehet ryhtyivät vaatimaan palkankorotusta ja parannuksia työoloihinsa. Uudella Wellandin kanavan rakennuksella myöskin oli n.k. sekatyöläisten lakko murrettu näiden orjatyöläisten avulla, joten lakkolaisten täytyi palata työhön hävinneinä taistelussaan. Monissa muissa paikoissa kerrottiin työnteettäjien käyttäneen tai valmistautuvan käyttämään "hunneja" hyödykseen, joten järjestynyttä työväestöä kehotettiin olemaan varuillaan ja tekemään voitavansa estääkseen järjestöjen hävittämisen.

Korkeat elinkustannukset.

Tämän kysymyksen yhteys sodan kanssa epäilemättä alkoi selvitä Canadan väestölle heti kun maan taloudelliset voimat kohdistettiin palvelemaan sotaa. Elintarvikkeiden kysyntä sotaa varten oli niin huimaava, että keinottelijat saattoivat, isänmaallista naamaria kantaen, kuten tavallista, ryhtyä harjottamaan entistä häikäilemättömämpää huijausta. Canadan Trades and Labor Congressille on saapunut valituksia korkeista elinkustannuksista ja elintarvepulasta tukuttain ja näitä esitettiin mainitulle neuvottelukokoukselle. Kokous keskusteli asemasta pitkästi ja hyväksyi ponnen, jossa vaaditaan seuraavia toimenpiteitä:

1—Kaikkien cold storage- eli kylmien tavaramakasiinien, teurastamojen ja kannutuslaitosten yleistä omistusta.

2—Elintarvekeinottelun hävittämistä, erittäinkin sellaisen kuin harjotetaan n.k. ruokatavarapörsseissä.

3—Olisi nimitettävä kolmihenkinen komissioni, jossa yhtenä jäsenenä olisi työväestön edustaja, määräämään ruokatavaroille hinnat niiden tuotantokustannusten mukaan ja valvomaan niiden kuljetusta niin, että se tapahtuisi mahdollisimman esteettömästi. Komissionin jäsenten tulisi olla riippumattomia poliittisista puolueista. Vaihtoehtoisesti esitettiin tässä kohdassa myöskin vain yhden kontrollerin nimittämistä mainittua tarkotusta varten.

4—Olisi nimitettävä neuvoskunta eli komitea avustamaan mainittua kontrolleria tai komissionia. Tässä neuvostossa pitäisi olla viisikymmentä prosenttia työväenjärjestöjen valitsemia jäseniä.

5—Ministerineuvoston olisi voimaansaatettava päätös, jonka nojalla jokaisella kunnalla olisi oikeus laittaa kunnalliset hiili- ja puumyymälät jälleenmyydäkseen näitä tarvikkeita asukkailleen.

6—Hiilikaivokset ja rautatiet olisi otettava kansan haltuun ja tätä kansallistuttamisen periaatetta olisi sovellutettava kaikilla aloilla niin perinpohjaisesti, että ravintoaineiden tuottaminen ja jakaminen saataisiin pois keinottelijain ja monopolistien käsistä.

Samalla päätettiin myöskin: "Että konferenssi kehottaa Canadan järjestyneitä työläisiä käyttämään kaiken voimansa korottaakseen palkkojaan ja parantaakseen työolojaan, jotta elintarvikkeiden hintojen kohoamisesta johtunutta elantokurjuutta voitaisiin lievittää."

Konferenssi lopuksi päätti pyytää Canadan Trades and Labor Congressin toimeenpanevaa komiteaa kutsumaan koolle toisen kansainvälisten unioitten, rautatieläisten ja Canadan postinkantajien liiton konferenssin, tai Trades and Labor Congressin ylimääräisen konventsioonin, jos asema näyttää sitä vaativan.

Olosuhteet siis näyttävät saattavan Canadan järjestyneen työväestön tunnuslauseeksi ei luokkarauhaa, vaan **luokkataistelun!**